

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P.B.

Coll. No. 392

Title Mahālaya Śāddha

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 392 Subject : Dharma Sāstre

Title : Mahālaya • Śrāddha

Author : — Scribe : —

Date of the work : — Date of the Ms. : —

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 5.1" by 9.1" Extent : 13 foll.

Language : Sanskrit Script : Devanāgarī

Remarks :

माहालयश्राद्धे तेनांपत्र१३॥

श

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ महालयश्राद्धविधिलिखितेसंप्रदायात् ॥ आचमनं
 प्राणायामः ॥ ८ ॥ करसंपुटं कृत्वा ॥ ॐ अक्रोधनैः शौचपरैः सततं ब्रह्मचारि
 त्तिः ॥ न वितथं न वदति न मया च श्राद्धकारिणः ॐ न वामि ॥ यवान् गृहीत्वा ॥
 प्रथमविश्वे देवाने अठंगाडिये ॥ ॐ सर्वयासविनिर्मुक्तैः कामक्रोधविवर्जितैर्न
 वदति ॥ धुरिलोचनसंज्ञिकवैश्वदेवश्राद्धे ब्राह्मणकार्ये नोऽद्य संपाद्यं मे
 प्रसीदत ॥ संपादयिष्यामः ॥ आगतं वः ॥ सुस्वागतं नः ॥ एतदः पाद्यं ॥ अर्घ्य
 मे नमः ॥ एष वोऽर्घ्यः ॥ पूजासहस्रशीर्षपुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ स
 हसिं विश्वतो वृत्वा त्यतिष्ठद्दशांगुलं ॥ पूजा ॥ पादप्रक्षालनं आचमनं ॥ एवं
 द्वितीयविश्वे देवाने ॥ २ ॥ अपसव्यं ॥ ॐ अक्रोधनैः ॥ न वदति ॥ अस्मदसुरुत्रा
 दित्यरूपपितृपितामहप्रपितामहश्राद्धे नः ॥ एतदः पाद्यं ॥ सव्यं ॥ अर्घ्यमे

नं प्रगृह्णंतु मया दत्तं द्विजोत्तमाः पादप्रक्षालनायायं प्रकृवंति ममप्रियं ॥ एष
 वोऽर्घ्यः ॥ अपसव्यं पूजा ॥ ॐ उदीरतामवरुज्यतां सज्जन्तः पितरः सो
 म्यासः ॥ असुं यद्भ्युरहं कारुतज्ञास्ते नो वंति पितरो हवेषु ॥ पूजा ॥ पादप्रक्षालनं
 आचमनं ॥ एवं मातामहाने ॥ अक्रोधनैः ॥ ॐ मातामहप्रमातामह
 हृद्प्रमातामहश्राद्धे नमः ॥ एकोद्दिष्टश्चेत् न्नातश्राद्धे ब्राह्मणमानं ॥ पा
 व ५ त्रस्य जलप्रक्षालनाशिष्टं जलं निक्षिप्य ॥ पात्रं प्रक्षाल्य ॥ पुनस्तस्मिन्पात्रे
 समीचिनं जलं संपूर्य मध्ये तिलाक्षतान्जलसीचंदनं दत्तं निक्षिप्य ॥ इ
 दं कर्मणि जलपात्रं ॥ सव्यं आचमनं ॥ प्राणायामः ॥ ८ ॥ ॐ विष्णुः ॥ ॐ ईशान
 विष्णुकमलासनकार्तिकेयवक्रित्रयाऽर्करजनीशगणेश्वराणां ॥ कौंचाम
 रं हृकजशोऽवकश्यपानां पादान्नमामि सततं पितृमुक्तिहेतोः ॥ ॐ विष्णुः ॥

हरिः॥३॥ॐ अपवित्रः शुचिः॥ॐ इदं विष्णुर्विचक्रं सुरे॥ अपसव्यं॥ॐ सप्त
व्याधदशा एषु मृगाः कालं जिरे गिरौ॥ चक्रवाकाः सरदी पेहंसाः सरसिमा
नसे। ते पिजाता ऊरुहेत्रे ब्राह्मणा वेद पारगाः॥ प्रस्थिता दीर्घमध्वनं यूयं
ते न्योवसीदथ॥ॐ देवतान्यः पितृन्पशुमशुयोगिन्पएवच॥ नमः स्वाहा
येस्व धाये नित्यमेव न वंजते॥ वार॥३॥ आहूतमौ गयां ध्यात्वा ध्यात्वा देवंग
दाधरं॥ तान्यां चैव नमस्कृतं ततः आहूतं प्रवर्तते॥ गयायां पितृरूपेण स्व
यमेव जनाहनिः॥ तं ध्यात्वा पुंडरीकाक्षं मुच्यते चक्रणत्रयात्॥ देशकाल
पाकपात्रद्रव्यश्रद्धासंपदस्तु॥ सव्यं॥ तिरश्चरिं शोनुष्टुप्॥ एतो न्विद्रुस्तवा २
म॥ सि॥ दृष्टिनिपातादिदोषा द्वा एव स्पृशच्चि॥ आघोपशराणां पवित्रता
स्तु॥ अपसव्यं॥ पाकादीनां पवित्रतास्तु॥ पाकः शूतो न वज्र॥ तिलाहता
सव्यं॥

नृगृहीत्वा सर्वदिक्षु विकिरे देतैर्मन्त्रैः॥ॐ अग्निश्वात्ताः पितृगणाः प्राचीरहं
उमेदिशं॥ तथा बहिषदः पांडुयाम्याये पितरस्तथा॥ प्रतीचीमाज्यपास्तव पुदी
चीमपि सोमपा॥ॐ इति स्वयमारहेत्कव्यवालनलोपधः॥ रहो नूतपिशा
चे न्योस्तपै वासुरदोषतः॥ सर्वतश्चाधिपतिस्तेषां यमोरहं करो उमे॥ तिला
रहं त्वसुरान् दक्षरिहं उराहसान्॥ पंक्तिं वै श्रोत्रियोरहे दतिषिः सर्वरह
कः॥ ततः पृच्छा॥ तिलाहतान् गृहीत्वा॥ॐ नृःॐ नृवःॐ स्वःॐ मरुःॐ जनःॐ
तपःॐ सत्यं॥ॐ तसवित्रुर्वरेण्यं दयात्॥ॐ मधुवाता॥ मधु॥ वार॥३॥ अत्राद्य अपसव्यं।
कन्यागते सवितरि प्रौष्टपदाऽपरपदे महालये गजछायार्यां महालयश्च
मुकीति पीअमुकवासरनिमित्तं अमुकसगोत्राणां पितृपितामहप्रपिता
महानां वसुरुद्रादित्यरूपाणां अमुका अ॥३॥ अमुकशर्मणां अमुकसगे

त्राणां मातामहप्रमातामहदृष्टप्रमातामहानां वसुरुद्रादित्यरूपाणां अ
 मुका अ३ अमुकशर्मणां सपत्नीकानां सैकोद्दिष्टानां विश्वेदेवा इव कं
 पार्वणद्वयविधिना युष्मदनुज्ञया आह्वयं करिष्ये ॥ ॐ ऊरुष्व ॥ जनयु
 कंदं नैर्गृहीत्वा ॥ सयं ॥ पुरुरवा इव संज्ञका विश्वेदेवा इदं वः ॥ आसनं ॥
 एवं द्वितीयं विश्वेदेवस्य ॥ अपसयं ॥ अमुकसगोत्राः पित्रपितामहप्रपि
 तामहाः वसुदित्यरूपाः अमुका अमुकशर्मणः सपत्नीकाः यथा
 विना गंदं वः आसनं ॥ अमुकसगोत्राः मातामहप्रमातामहदृष्टप्रमाता
 महाः वसुरुद्रादित्यरूपाः अमुका अ३ अमुकशर्मणः सपत्नीकाः यथा विना ३
 गंदं वः आसनं ॥ एकोद्दिष्टेन अमुकसगोत्रात् अमुका अमुकशर्मन्
 इदं ते आसनं ॥ सयं ॥ प्रथमविश्वेदेवाने आवाहनं ॥ तिजान् हतान् गृहीत्वा च

दुःसंततत्वा ॥ ॐ आगच्छं तु महाजागा विश्वेदेवामहावज्राः ॥ ये अत्र विहि
 ता आह्वे सावधाना नृवंजते ॥ पुरुरवा इव संज्ञकान् विश्वान् देवान् आवाह
 यिष्ये ॥ ॐ आवाहय ॥ करसं पुटं तत्वा ॥ ॐ विश्वेदेवास्मागतं शृणुता
 म् इमं हवं दत्त ॥ विश्वेदेवाः शृणुते मं हवं मे ये अंतरिहे य उपद्यविष्ठा
 ये अग्निजिह्वा उत वायजत्रा आसद्यास्मिन्बहिर्निमादय धं ॥ ॐ पंधय
 संवदं ते सोमेन सह राज्ञा ॥ यस्मै तलोति ब्राह्मणस्त्वं राजन् पारया मसि
 एवं द्वितीयविश्वेदेवाने ॥ अपसयं ॥ तिजान् हतान् गृहीत्वा ॥ अमुकसगो
 त्रान् वसुरुद्रादित्यरूपान् पित्रपितामहान् प्रपितामहांश्च अमुका अ३ अ
 मुकशर्मणः सपत्नीकान् आवाहयिष्ये ॐ आवाहय ॥ ॐ उशंतस्त्वा निधिं
 मह्युशंतः समिधामहि ॥ उशान् शत आवह पित्ररुविशी अर्तवे ॥ आयं जनः

पितरः सोम्य सोऽग्निष्वात्ताः पयिनिर्देवयानैः॥ अस्मिन् यज्ञे स्वधयामर्दतो
 धिब्रुवंतु ते वं त्वस्मान्॥ ७॥ पुनस्तिजान् हतान् गृहीत्वा॥ अमुकसगोत्रा
 न् वसुरुद्रादित्यरूपां मातामहान् प्रमातामहान् रुद्रप्रमातामहान्
 अमुका॥ अमुकशर्मणः सपत्नीकान् आवाहयिष्ये॥ ३ आवाहय॥
 उशंतस्त्वा॥ ३ आयं जनः० स्मान्॥ उदको०॥ एको हिष्टस्य आवाहनं न
 जवति॥ ततः अर्घदानं॥ विष्टे देवाने अर्घपात्रं दयं स्थापनीयं तस्मिन्
 त्रयं पवित्रं दयं संस्थाप्य॥ ३ शन्नो देवी० नः इति मंत्रे जलं॥ ३ यवो सिय
 वया स्म देवो यवयारातीः॥ इति मंत्रे एयवान्निहिषेत्॥ इदमत्र॥ चंदनपु
 ष्पे धूपः॥ दीपः॥ करसंपुटं चत्वा॥ पुरुरवा इव संजकानां विष्टेषां देवानां अ
 र्घपात्राणामर्चनविधेः परिपूर्णतास्तु॥ पित्रादीनां मातामहादीनां च पा

॥सं॥

र्वाणं प्रतिपात्रं त्रयं॥ २॥ प्रतिपात्रं पवित्रं त्रयं स्थापनीयं॥ एको हिष्टस्य एकं
 पात्रं॥ तेषु पात्रेषु शन्नो देवारिति जलं॥ ३ तिलोमिसोमं देवत्योगो सवो देव
 निर्मितः॥ प्रत्नमज्जिः पृक्तः स्वधया पित्रोः कानू प्राणहिन् स्वाहा॥ इति मंत्रे
 त्रेण सर्वत्र तिलानिहिषेत्॥ इदमत्रेत्यादि पूर्ववत्॥ पुनः करसंपुटं चत्वा
 वसुरुद्रादित्यरूपाणां पित्राणां मातामहादीनां च पत्नीकानां सै
 को हिष्टानां अर्घपात्राणामर्चनविधेः परिपूर्णतास्तु॥ इति प्रतिवचनं॥ स
 वं॥ विज्ञेयं त्वरमंपदं॥ इति चटौ परिपवित्रे मुंचेत्॥ पूरु० कविष्टे न्यो देवे
 न्योनमः॥ इति जुलसीदलं॥ अर्घपात्रं हस्ते गृहीत्वा॥ उयादिव्या आपः पय
 सा संवत्सूर्या आंतरिक्षा उत्पार्थिवी यः हिरण्यवर्णयि जियास्तान आपः
 शिवाः शंस्योनाः सुहवान्वंतु॥ पूरु० काविष्टे देवा एतदो अर्घं॥ इति चटौ

परिजलं मुंचेत् ॥ एवं द्वितीय विधे देवाने ॥ अपस चं ॥ विष्णोयत्परमं पदं ॥ व
सु रूप पिष्ट न्योनमः ॥ यादिवा आप ॥ अमुकस गोत्र पितः ॥ अमुका अमु
कशर्मन् सपत्नीक एतत्ते अर्घं ॥ एवं पितामह प्रपितामहयोः ॥ एवं मातामह
पार्वणने ॥ ततः सर्वाणि नीत्वा एकीकृत्य पिष्ट प्रथम पात्रे निक्षय ॥ दक्षिण हस्तो
जलं गृहीत्वा ॥ अमुं दंतां लोकाः पिष्ट पदनाः पिष्ट पदनमसि इति मंत्रेण नृ
मो अग्नेय कोणे वायव्य कोणे वा निषिंचेत् ॥ अ पिष्ट न्यः स्नानमसि ॥ इति मं
त्रेण पवित्रे सहितं पात्रं न्युद्धं कुर्यात् ॥ पवित्राणि उपरि अधो वाहि पेत् ॥ तस्यो
परि कुशं दद्यात् ॥ गुंध पुष्पै रन्य च ॥ स चं ॥ अर्घेदिक वंदनं ॥ आप इवा उ
नेषु जीरा पो अमी वचा तनीः ॥ आपः सर्व स्पृशेत् पूजा स्नात्ते च एवं उ नेषु जं ॥ इ
ति मंत्रेण ॥ ततः अर्च संकल्पः ॥ इदमत्र इति जलं गृहीत्वा ॥ यथा दत्तं चंदनं

५

उवा ६ अपहता सुगर रक्षो सिव दिशदः ॥ निहन्ति सर्वे यन्ने दान दाने ॥ सर्वे तिल प्रक्षेपणे ॥ नो जने ६
धा घर्चने पुरु ० विधे देवा वः स्वाहा ॥ एवं द्वितीयस्य ॥ अपस चं ॥ पुनः कुशो
दकं गृहीत्वा ॥ यथा दत्तं नं गोत्राः पिष्ट पितामह प्रपितामहाः वसु ० ए
अमुका अशमणो यथा विज्ञातं वः स्वधा ॥ एवं मातामहानां ॥ एको हिष्ट स
च यथा दत्तं चर्चनं गोत्रा तः अमुका अमुकशर्मन् वसु रूप ते स्वधा ॥ क
रसं पुष्टं तत्वा ॥ इदमर्चितं ज्योतिश्च अर्चन विधेः परि पूर्येति स्तु ॥ स चं ॥ आ
चमनं ॥ ततो नो जन संकल्पः ॥ प्रतिच दुं एकैकं पात्रं निक्षय ॥ तेषु पात्रेषु स
र्वमन्नं सघृतं हविषं परिवेषयेत् ॥ एकस्मिन् पात्रे पिंड नै वेद्यं परिवेषयेत् ॥
एकस्मिन् पात्रे सघृतं उदनं परिवेषयेत् ॥ ततः स्तिलाक्षता नू चै र्य पात्रे विकि देव ३
रेदने नमंत्रेण ॥ अ अपहता सुगर रक्षो सिव दिशदः ॥ ततः उ ज्ञान्यां हस्ता
न्या मुकुटां जलित्वा ॥ पात्रं गृहीत्वा ॥ अष्ट धी ते पात्रं द्यौः पिधानं ब्राह्मण

उवा ५ योगीश्वरो ह्यसमस्त कवचो क्ता यथा लाहरी श्रीश्वरो ज्ञात संनिधानादपयो सीस शोर ह्यो सी नतान्य सुराश्च सर्वे
यव प्रक्षेपणे

समुखे अमृतं अमृतं जुहोमि ॥ ॐ इदं विष्णुर्विष्णुः ॥ एतत्ते विष्णोः कव्यं रक्ष
 इति मंत्रेण दर्शनं कर्तव्यं ॥ नो ज्ञानपात्राधो मुक्ता सज्जलं ऊरो मया न्यक्तं गृ
 हीत्वा सद्यस्तेन पात्रमालय इदमन्नं यदन्नं यच्च दास्यामि तसर्वं च त्रिप
 र्यंतं नो ज्ञानं पुस्तुं का विश्वे देवा वः स्वाहा ॥ एवं द्वितीय विश्वे देवाने अपस
 वं ॥ अपस्तुता ॥ स्वस्तिकान्तान्यां हस्तान्यां ॥ अ० दः ॥ ॐ इष्ट धीते स्वाहा ॥
 इदं विष्णुः सुरे ॥ एतत्ते विष्णोः कव्यं रक्ष ॥ ॐ इदं न ॥ दर्शेदिकं गृहीत्वा ॥ इद
 मन्नं नो ज्ञानं गोत्राः पितृ पितामह प्रपितामहः वसुरुद्रादित्यरूपाः अमु
 का ३ शर्मणो यथा विनागं वः स्वध ॥ एवं मातामहानां ॥ एको द्विष्टस्य उद् ६
 दमन्नं ॥ गोत्र वसुरुद्रपत्न्यातः अमुका अमुकशर्मन्ते स्वध ॥ द्वितीयापृच्छा
 मयं ॥ ॐ नूः ० यात् ॥ मधुवाता ० मधु ३ अत्राद्य कन्यागते सवितरि प्रौष्ठपदापर
 ॐ प्रसमं ॥

पद्ममहालये गजछायायां महालय पंचमी रवि वासर महापर्व निमि
 त्तं अमु० णं पितृ पितामह प्रपितामहानां वसुरुद्रादित्यरूपाणां अमुका ३
 शर्मणो गोत्राणां वसुरु० मातामह प्रमातामह वृद्ध प्रमातामहानां अमु
 का ३ शर्मणो सपत्नीकानां सैको द्विष्टानां विश्वे देवा पूर्व कंठ तस्य आश्व
 स्य पार्वण दय विधेयं कृतं यन्न त्तं तद्युष्मत्सदात्संपन्नमस्तु ॥ तथास्तु ॥
 एतद्गो ज्योतिः सूर्यो ज्योतिः संकल्पसिद्धिः ॥ विकरं ॥ निरुक्ति कोणे अमंत्रकज
 लं निषिच्य ॥ अन्नपात्रं हस्ते गृहीत्वा ॥ ॐ ये अग्निदग्धजीवा ये पनग्निदग्धाः
 ऊलेमम ॥ नृमो दत्तेन दृपं उद्वायां उ परांगतिं ॥ इति मंत्रेण तज्जलोपर्य
 न्नं विकिरेदद्यात् ॥ पात्रं निक्षेप्य ॥ हस्तप्रक्षालनं ॥ सव्यं आचमनं ॥ अस्त्रं ॥
 स्वरणं पात्रे जपः ॥ तिलाक्षतान् गृहीत्वा ॥ अमुकसगोत्रवरुणरूपपितर

अमुकाअमुकशर्मन्। अवनेनित्तयेचत्वामत्रानु॥ इतिजलंनिर्विचेत्॥
 पिहतीर्थेना॥ गोत्रप्रजापतिरूपपितामहअमुकाअवनेनित्त०नु॥
 गोत्रअग्निरूपप्रपितामहअमुकाअवनेनित्त०नु॥ एवंपिंजात्यग्नि
 मेनत्पत्नीनांकिंचिदंतद्वयिदन्तशारवांमध्येमुक्ता॥ गोत्रेवरुणरूपेमातः
 गंगादेदेवीदेअवनेनित्त०याश्चत्वामत्रानु॥ गोत्रेप्रजापतिरूपेपिताम
 हियमुनादेदेवीदेअवनेनित्त०याश्चत्वामत्रानु॥ अमुकसगोत्रेअग्निरू
 पेवृद्धप्रमातामहीसरस्वतीदेविदेअवनेनित्त०याश्चत्वामत्रानु॥ अमु
 कसगोत्रवरुणरूपमातामहअमुकाअशर्मन्अनु॥ प्रमातामहाद्येवं
 सर्वत्र॥ ततोमातामहीनां। गोत्रेवरुणरूपेमातामहीअमुकीदेविदे०नु॥
 प्रजापतिरूपेप्रमातामहिअमुकी०नु॥ अग्निरूपेवृद्धप्रमातामहीअ

मुकी०नु॥ गोत्रेवरुणरूपपत्न्यातःअमुकाअनु॥ ३ पिहवंशेमृता
 येचमाहवंशेतथैवचागुरुस्वशुरबंधूनांयेचान्येबांधवामृता॥ येमे
 क्लेलेषुपिंजापुत्रदारविवर्जिता॥ क्रियालोपगतायेचजात्यंधःपंगव
 स्तथा॥ विरूपाआमगन्तश्चिज्ञाताज्ञाताःक्लेशमम॥ तेषामवनेजनंम
 यादत्तमह्यमुपतिष्ठत्॥ इत्यवनेजनं॥ ततःपिंडदानं॥ पिंडंइस्तेगृही
 ता॥ अमुकसगोत्रवरुणरूपपितःअमुकाअमुकशर्मन्एतत्तयेचत्वा
 मत्रानु॥ उदको० एवंपितामहादीनांमात्रादीनांमातामहादीनांमाता
 मत्यादीनांआउश्च० पिहव्यकस्यअवनेजनं॥ अवनेजनस्तानेपिंजान्द
 द्यात्॥ मात्रादीनांमातामत्याश्चपिंडंदद्यात्॥ ततःपिहवंशे०मम॥ तेषापिं
 डंमयादत्तमह्यमुपतिष्ठत्॥ इतिपिंडंदत्ता॥ पिंडपात्रंसंशोध्यअन्नंगृही

त्वा। पिंडाये मुक्ता॥ उन्नायां हस्तायां अंजलिं लत्वा। पिंडाये धृत्वा॥ ॐ अत्र
 पितरो मादयधं यथा नागं पितर आहृषायधं॥ इति मंत्रं जप्त्वा। उदङ् पथं वि
 त्य० नेत्रे संमील्य पिहृन्ध्यात्वा त्रिरुद्धासान् लत्वा० तथैव दक्षिणमुखो नृ
 त्वा० ॐ अमीमदं तपितरो यथा नागम वीहृषत० इति जपित्वा। ततः प्रत्यवने
 जनं॥ जलकुशान् गृहीत्वा। अ वने जनवत्पिंडोपरि प्रत्यवने जनं कर्त्तव्यं।
 ४ तत्र तेषां प्रत्यवने जनं० छंदो इति विशेषः॥ ततः करौ संपुटकं लत्वा। ॐ नमो वः ७५
 पितरो जीवाय नमो वः पितरः शोषाय नमो वः पितरो घोराय नमो वः पितरो र
 साय नमो वः पितरो बलाय नमो वः पितरो मृत्यवे नमो वः पितरो मन्यवे नमो
 वः पितरः स्वधायै नमो वः पितरः पितरो मृत्यवे नमो वः ये अत्र पितरः पितर
 स्त्वाय यं तेषां त्रेष्वा नृयाः स्तुयन् ह पितरो मनुष्या वयं तेषां त्रेष्वा नृयास्म

या अत्र पितरः स्वधायुष्माकं सायन् ह पितर एधत्र रस्माकं सगृहान्नः पि
 तरो दत्त०॥ इति मंत्रं जपित्वा॥ इदमंत्र० इति सर्वपिंडोपरि जलं मुक्त्वा॥
 ॐ एतद् पितरो वा सो वधं पितरः॥ इति मंत्रेण सर्वपिंडोपरि प्रतिपिंडं दृष्ट्वा
 क२ कार्पासं त्रिहृत्सूत्रं दद्यात्। तदनावेदं नन्दिद्यात्॥ ततः चंदनपुष्पाणि
 धूपदीपं॥ जलकुशान् गृहीत्वा॥ नैवेद्यं० अत्र चंदनं० वेद्यं शास्त्रोक्तं० पंगो
 त्राः पिट्० हाः वरुण प्र० रूपा अमु३॥ शर्मणिः सपत्नीकाः सैकोद्दिष्टाः यथा
 विनागं पिंडार्चनं नैवेद्यं वः स्वधायै॥ करौ संपुटी लत्वा॥ अत्राच्छादनं चंदन
 गंधपुष्प धूपदीप फलार्घ्यतांबूलनैवेद्यैः पिंडानामर्चनविधेः परिपूर्णं
 क्त॥ अनेन पिंडदानेन पिहृणां मातामहानां सपत्नीकानां सैकोद्दिष्टानां
 अक्षयान्निरक्तस्वर्गवासो अस्तु। काले प्रादं न वत्त। गयायां पिंडदानेन

यादृहिसादृशिरस्तु॥ महालयत्रमुकीतिथिनिमित्तं श्राद्धं पिंडदानपरि
 पूर्णमस्तु॥ अस्तु॥ सव्यं आचमनं॥ वर्धपनं अरुतानुगृहीत्वा॥ उं अमु
 र्त्तानां च मूर्त्तानां पिट्टाणां दीप्तेजसां॥ नमस्यामिसदातेषां ध्यानिनां दिव्य
 चक्षुषां॥ नमस्कारः पिंडानां॥ पात्रे सुप्रोदितमस्तु॥ शिवा आपः संजु। इ
 ति दत्तनि सौमनस्यमस्तु॥ इति जलसी पुष्पाणि च। अस्य हिरण्यदहिणा
 निष्पृथयपादास्यमानं द्रव्यं पुरु० का विष्टेदेवावः स्वाहा॥ एवं द्वितीयस्य।
 अपसव्यं जलज्जलानुगृहीत्वा॥ अस्य रजतदहिणा निष्पृथयपादास्यमा
 नं द्रव्यं गोत्राः पिट्टपितामहप्रपितामहाः वसुरु० रूपं अमुका उशर्मणिः
 सपत्नीकाः यथाविज्ञातं वः स्वधा॥ एवं मातामहानां॥ अस्य रजतदहिणा
 गोत्रवसुरुपपिट्टवक अमुकशर्मन्ते स्वधा॥ सव्यं॥ करसंपुटं कृत्वा उं द

हिणाः पात्रवज्रदेयं चास्तु॥ दीर्घमायुः शान्तिः पुष्टिः सुष्टिश्चास्तु॥ यद्य
 च्छेयस्तत्र दस्ततिथिकरणमुरुर्त्तनरुत्रयज्ञज्ञदिदेवताः शुक्लाः सं
 पद्येतां॥ पुरु० कानां विष्टेष्टां देवानामह्यमस्तु॥ इति जलं निक्षिपेत्।
 एवं द्वितीयस्य। अपसव्यं॥ सज्जलानुगृहीत्वा गोत्रस्य वसुरुपपि
 त्तः अमुका अमुकशर्मणिः सपत्नीकस्याह्यमस्तु॥ इति पिट्टचतु परि
 जलं निक्षिपेत्॥ गोत्रस्य रुद्ररूपपितामहस्य अमुका० एः सपत्नीकस्या
 ह्यमस्तु॥ गोत्रस्य आदित्यरूपप्रपिता० एः सप० एवं मातामहानां॥ एको
 द्दिष्टस्य वसुरुपत्वातः पिट्टवकस्य वा॥ अमु० एः उपनिष्ठतां॥ करो संपु
 टीकृत्य॥ येषामुद्दिष्टं तेषामह्यमस्तु॥ यस्मोद्दिष्टं तस्योपनिष्ठतां॥ स्वधं
 वाचयिष्ये॥ वाच्यतां॥ इत्यनुज्ञान० पात्राधस्तात् पवित्राणि पिंडोपरिविन

जमुंचेत॥ ततः सज्जलान् कुशान् गृहीत्वा॥ गोत्रेभ्यः वसुण रूपपितृभ्यः
 अमुका अमुकशर्मभ्यः स्वधे च तं॥ इति पिंडो परिजलं निषिंचेत॥ एवं गो
 त्रेभ्यः प्रजापतिरूपप्रपितामहेभ्यः अमुंभ्यः स्वधे च तं॥ गोत्रेभ्यः अ
 ग्निरूपप्रपिंहेभ्यः अमुंभ्यः स्वधे च तं॥ गोत्राभ्यः वसुण रूपमाह
 न्यः अमुकीदेवीदाभ्यः स्वगोत्राभ्यः प्रजापितामहीभ्यः अमुकीदेवीदा
 न्यः स्वगोत्राभ्यः अग्निरूपप्रपितामहीभ्यः अमुकीदेवीदाभ्यः स्वधे च
 तं॥ एवं मातामहानां॥ मातामहीनां च गोत्रेभ्यः वसु रूपमाह न्यः स्व॥ अ
 स्तु स्वध॥ कर्मजलपात्रं गृहीत्वा॥ पिंडपरितः जलधरां दद्यात्॥ ऊँ उ
 ज्ज्वंती रमृतं घृतं पयः कीलायलं परिस्कृतं॥ स्वधस्तर्पयतनः पिंडं
 इत्यहं कशेषं निनयनं॥ तत्पात्रं तपैवमुंचेत॥ पवित्रपात्रं उत्तानं कुर्यात्॥ स

१०

वां पुनर्दक्षिणा संकल्प्य॥ अस्य आहस्यप्रतिष्ठासि घर्षं हिरण्यदक्षिणा
 निष्कययथादास्यमानं द्रव्यं दास्यमानं तं बूलमाभ्यानुलेपनं च पुरुषं क
 वैश्वदेव आधे ब्राह्मणाय उभयमहं सं प्रददे॥ इति जलकुशान् चतुपरि
 मुंचेत॥ एवं द्वितीयस्या पुनर्जलकुशान् गृहीत्वा॥ अस्य आहस्यप्रतिष्ठा
 नं च॥ वसु रूपपितृपितामहप्रपितामह आधे ब्राह्मणं ददे॥ एवं
 मातामहानां च अस्य आधं च वसु रूपमाह न्य आधे ब्राह्मणं ददे॥ करो
 मुज्ज्वली त्तय॥ आशीः प्रार्थयेत्॥ अघोराः पितरः सं उ॥ गोत्रं नो वर्धतां॥
 दातारो नो पि वर्धतां॥ वेदाः संततिरेव च॥ अथा च नो माव्यगमत्॥ बहू
 देयं च नो अस्तु॥ अन्नं च नो ब्रूत वेत्॥ अतिषिंश्चलनेमहि॥ याचितार
 अन्नः सं उ॥ मा च याचिष्म कंच ना॥ एता एवाशिषः सं उ॥ तिलकं कुर्यात्॥ विवे

देवाः प्रीयतामिति ब्रूहि ॥ इत्युक्त्वा वैश्वदेव च दूपरि जलं मुंचेत् ॥ कर्तुं संपुटी
 लत्य ॥ ॐ विश्वे देवासु प्रीताः शान्तिदा पुष्टिदा वरदा न वं उ ॥ आशिष प्रतिगृ
 ह्यतां ॥ अपसव्यं ॥ अवघ्राय पिंडान् ॥ कर्मधं इति पित्रादि पिंडान् ॥ रुमस्व ॥
 इत्येकोद्दिष्ट पिंडं ॥ स्वर्गगच्छ ॥ इति सर्व पिंडोपरि तिलान् विकिरेत् ॥ पित्र
 पात्राणि चालयित्वा ॥ सव्यं ॥ संचर मन्त्रं ॥ इति संचरन् मंत्रं प्रोक्षयेत् ॥
 ॐ स्वस्ति न वंतो ब्रुवंतु ॥ इति पित्रादि च दूषु जलं मुंचेत् ॥ ततो वैश्वदेव
 च दूषु ॥ ॐ स्वस्ति ॥ इत्युक्ते ॥ अ० अत्राद्य कन्यागते सवितरि प्रोष्टपदा
 पर पक्ष महाजये ॥ महाजय अमुकीति पिनिमित्तं स्य आद्यस्य गोत्राणां
 वसु० णं पित्रपि० नां अमुका० णं ॥ गोत्राणां वसुरुद्रादित्यरूपाणां माता
 महप्रमाता महृ० नां सपत्नी कानां सैकोद्दिष्टानां विश्वे देवाः पूर्वकैः स्य पा

११

वर्णद्वयविधिना तत्तस्य यः कश्चिन्मंत्रोक्तो विधिः स सर्वोऽपि नवतां ब्राह्म
 णानां वचनात् ॥ श्रीमहाविष्णोः प्रसादात् ॥ गयागदाधरप्रसादात् सर्वः
 परिपूर्णोऽस्ति ॥ न्यूनातिरिक्तं सर्वं परिपूर्णमिह ॥ सव्यं ॥ यस्य ० पुन्यूनं
 संपूर्णं तां याति सन्तं ॥ श्रीअच्युताय नमः ॥ इति विष्णोरुपरि जलसीदलं
 मुंचेत् ॥ काले तत्तमकाले वा अक्षया अक्षयापि वा ॥ तन्मे संपूर्णं तां या
 त्विष्णोर्विप्रप्रसादतः ॥ अपसव्यं ॥ वसिष्ठो वाजिनस्त्रिष्टुप् ॐ वाजे वा
 जेवत वाजिनो नो धनेषु विप्रा अमृता रुतज्ञाः अस्य मधः पिवत मादय
 धं दृष्ट्वा यातपिपित्तिर्देव्या नैः ॥ अनेन मंत्रेण पितृन्माता महान् सपत्नीका
 न् तिलान् चिकीर्य विसृजेत् ॥ ॐ अनिरतास्मा इति प्रवचनं ॥ अपसव्यं ॥ ॐ सव्यं विश्वे दे
 आमा वाजस्य प्रसवोजगम्या देमेद्या वाष्टपिवा विश्वरूपे ॥ आमा गंतां वसिष्ठो वा

पितरा मातरा च मासोमो अमृतत्वेन गम्यात् अनेन मंत्रेण पित्रादीनां वि
 श्वेषां देवानां जलधरां दद्यात् ॥ सयं आचमनं ॥ अहता नृगृहीत्वा वर्षा
 पयेत् ॥ ॐ आयुः प्रजां धनं विद्यां स्वर्गं मोक्षं सुखानि चाप्रयच्छंतु तपसा
 जं प्रीता मह्यं पितामहाः ॥ इति पठित्वा नमस्कुर्यात् ॥ विप्रैराशीर्वादे दीर्घ
 मायुर्धनवान् जनवाः ॥ दीर्घमायुर्नवतिः ॥ इति महालयश्राद्धविधिः समाप्तः ॥
 दक्षिणा पादार्घ्यं आदौ स्यात् प्राणायामस्तथैव च ॥ गायत्री मधुवच्चैव दिग्बं
 धो नाविबन्धनं ॥ १॥ श्राद्धं नृमाविति पठेदेतोर्निर्हृतमित्यपि पाकस्य प्रोक्षणं
 कुर्यात् प्रयोगोच्चारणं ततः ॥ २॥ आसनं चावाहनं चार्घ्यं न्युष्टं तथैव च ॥ ३॥
 श्रोत्रपात्रात्र संकल्पो विकिरं चावनेजनं ॥ ४॥ पिंडं प्रत्यवने जार्चा प्रोक्ष्य
 हव्यमाशिषः ॥ स्वधो जं दक्षिणां पृच्छां चालनं स्वस्तिवाचनं ॥ ५॥ विसर्जनं द

क्षिणां पृच्छां स्यादा च म्यायुः प्रजामिति ॥ इति पदार्पकमः संक्षिप्तः ॥ ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ अपदशे संकल्पश्राद्धविधिर्विख्यते ॥ तत्र स पिंडकं
 श्राद्धं कर्तव्यं ॥ मासि मासि पितृभ्यो दद्यादिति स्मार्तसूत्रे पठित्वात् ॥ त
 दसं नवेत निषेधे च संकल्पश्राद्धं कुर्यात् ॥ असंनवो नाम आलस्यादि
 ना ॥ निषेधो नाम विवाहव्रतचूडासुवर्षमर्द्धतदृक् ॥ पिंडदानं मृदा
 स्नानं न कुर्यात्तिलतर्पणमिति ॥ अस्यापवादः ॥ महालये गया श्राद्धे माता
 पित्रोर्हये हनि ॥ न तोषा हो पि ऊर्वी त पिंड निर्वपणं स देति ॥ माता पि
 त्रोः हये हनीत्यनेन ० चारुपितृवकादिहया हेपि ॥ एषां अनुमासिका
 दो च स पिंडकं कर्तव्यं ॥ एतदतिरिक्तविषये दशादौ सांकल्पिकं श्राद्धं पा
 र्वाण्ययात्मकं कर्तव्यं ॥ तद्विधिः ॥ ॐ अक्रोधने ० हि वैश्वदेव आ० मनं ॥

ॐ अक्रोधनैः ॥ ॐ नमामि ॥ अपसव्यं ॥ ॐ सर्वयासः ॥ अस्मिन्नि
 तृमातामह ॥ लनं आचमनं ॥ सव्यं आचमनं प्राणायामः ॥ ॐ विष्णुः
 ॐ इन्द्रा न विष्णुः तास्तु ॥ पाकः पूतो न वतु ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः ॥ मधुः
 आस्त्रोक्तं ॥ यं गोत्राणां पितृणां गोत्राणां मातामहानां ॥ विश्वे देवा पूर्वकं
 पार्वणद्वयविधिना युष्मदनुज्ञया सां कल्पिकविधिना आह महं करि
 ष्ये ॥ ॐ ऊरुष्य ॥ सव्यं पुरुः का विश्वे देवा इदं वः आसनं ॥ अपसव्यं गो
 त्राः पितृ पिता ॥ ॐ नमः ॥ गोत्राः माता ॥ मणिः स पत्नी काः यथा ॥ इ
 दं वः आसनं ॥ सव्यं ॥ आगच्छन्तु महां ॥ ॐ विश्वान् देवान् आवाहयि
 ष्ये ॥ ॐ आवाहय ॥ ॥ सभातं ॥ ॥ शुभमस्तु सर्वजगतः ॥ ॥ श्री ॥